

Euroopa Liit on Tšetšeenia-poliitikas ebaõnnestunud

18. jaanuaril käsitleti Euroopa Parlamendi plenaaristungil EL eesistujamaa ja Komisjoni esindajate osavõtul olukorda Tšetšeenias peale valimisi ja kodanikuühiskonna arengut Venemaal. Debati aluseks olnud resolutsioon "Inimõiguste kohta Venemaal ja uute valitsusväliseid organisatsioone käsitlevate õigusaktide kohta" võeti vastu järgmisel päeval.

Europarlamendi Venemaa delegatsiooni liige **Tunne Kelam** väljendas nõrdimust selle üle, et lahkuv eesistujamaa "tervitas" möödunud novembris toimunud niinimetatud valimiste tulemusi ning Komisjon on nimetanud "julgestavaks" vägivalda puudumist, hoidudes samas kommenteerimast valimiste õiguslikku poolt.

Venemaal tegutsevate inimõiguste organisatsioonide esindate tunnistuste põhjal toimusid Tšetšeenia viimased valimised faktiliselt vaid paberil. Kohalike elanike osalus oli peaaegu olematu. Nende asemel käisid valimas tuhanded Vene armee sõdurid koos Kremli poolt ametisse nimetatud Kadõrovi juhtimisel tegutsevate relvastatud rühmitustega.

Kelami väitel tuleb nimetatud valimisi käsitleda kui maskeraadi, mis varjab tegelikkuses jätkuvat vägivalda ja rõhumist. Kohtumised Venemaa kodanikeühenduste esindajatega annavad kinnitust muredele, mida eurosaadikud on juba pikka aega väljendanud. Kahjuks pole ei Euroopa Liidu valitsused ega Komisjon teinud selle põhjal tõsiseltvõetavaid järeldusi. "Tänane resolutsioon annab märku, et nii Nõukogu kui Komisjon pole inimõiguste küsimusega piisavalt tegelenud, võiks öelda, et nad on selles küsimuses ebaõnnestunud," rääkis Kelam.

Kelami väitel on viimane aeg võtta vastu põhimõtteline ühis seisukoht: "Jätkuv seadusevastatus, konflikti jõhkruuse õhutamine ning ulatuslik ja karistamatu inimõiguste rikkumine Tšetšeenias levivad üle kogu Vene Föderatsiooni nagu nakkushaigus, õõnestades kogenematut õigusriiki.

Autoriteetne rahvusvaheline organisatsioon Freedom House on oma analüüsi põhjal taandanud Venemaa poolvaba maa seisundist mittevaba maa seisundisse.

Euroopa Parlamendi ning Vene Riigiduumade koostöökohtumine

25. ja 26. jaanuaril toimus Brüsselis Euroopa Parlamendi ning Vene Riigiduumade järjekorras kaheksas koostöökohtumine. Seekord keskenduti peamiselt "nelja ühisruumi" partnerlusstrateegia edusammudele, EL ja Venemaa suhetele peale 2007. aastat, Venemaa liikmelisusele Maailma Kaubandusorganisatsioonis ning viisaeeskirjadega seonduvatele küsimustele. Eraldi teemana leidis käsitlemist inimõiguste alane dialoog.

Mitmed Euroopa Parlamendi saadikud väljendasid muret inimõiguste olukorra üle Tšetšeenias, Mari-El Vabariigis ja mujal.

Möödunud kevadel duumat külastanud Tunne Kelam lootis kohtumisel saada vastust küsimusele, kas EL esindajad suudavad selgelt esitada oma seisukohti Venemaa viimaste arengute suhtes, mis murettekitavalt suunduvad tagasi Nõukogude Liidu poole. Samuti soovis Kelam kuulda Vene kolleegide arvamust Euroopa Parlamendi Venemaa-raporti ning möödunud nädalal parlamendis vastu võetud resolutsiooni kohta Tšetšeenia ja kodanikuühenduste olukorrast.

Foto koostöökomisjoni istungilt: Tunne Kelami ettekannet jälgib valvsalt Dmitri Rogozin Venemaa erakonnast Rodina.

25 rahvasaadikust koosnevat Venemaa delegatsiooni juhtinud Riigiduumade aseesimehe Oleg Morozovi kinnitusele saavad iga-sugused inimõiguste vastased kuriteod Venemaa seaduste kohaselt karistatud ning pärast parlamendivalimisi olevat Tšetšeenia liikumas õigusruumi poole. Vene Föderatsiooni suursaadiku Vladimir Tšizovi sõnul peab inimõiguste diskussioon toimuma võrdsel alusel, puudutades nii Venemaad kui Euroopa Liitu. Tema mure inimõiguste olukorra üle mõningates EL maades oli seotud eelkõige Läti ja Eesti venekeelse elanikkonna õiguste rikkumisega.

Europarlamendi väliskomisjoni esimees **Elmar Brok** soovis rõhutada, et Euroopa Liit esindab kõigi liikmesriikide huve: "Tähtis on saavutada teatud kokkulepe Venemaa piiriäärsete riikidega," nimetades sealjuures endiselt ratifitseerimata piirilepinguid Eesti ja Lätiga.

Vaatamata Morozovi optimistlikule avaldusele toonitavad eurosaadikud Tunne Kelami sõnul laialtlevivat inimõiguste rikkumiste jätkumist ning kuritegude karistamatust. Karistamatuse õhkkond aga levib nakkusena üle kogu Venemaa. Kelam küsis, kas Duuma liikmed oleksid nõus EP resolutsioonis esitatud ettepanekuga moodustada Riigiduumas erikomitee uurimaks inimõiguste rikkumist Tšetšeenias ja saavutamaks süüdlaste vastutuselevõtmise. Samuti uuris Kelam hiljuti Dagestanis arreteeritud inimõiguste kaitsja Osman Bolijevi saatuse üle, kes valmistas ette pöördumist Euroopa inimõiguste kohtu poole, kuid arreteeriti vägagi küsitavatel asjaoludel.

Energiapoliitikat kommenteerides ütles Tunne Kelam, et Vene Föderatsiooni käitumist turumajandusliku riigina võib igati tervitada. Samas muudab Venemaa kui usaldusväärse gaasitarnija rolli küsitavaks asjaolu, et Moskva rakendab eri riikide suhtes erinevaid gaasihindu, millel on selge side poliitiliste suhete soojuse või jahedusega.

Kelam tegi koostöökomisjoni liikmetele ettepaneku luua uus rahvusvaheline struktuur (ümarlaud või komisjon), mis tooks kokku nii gaasi tootjad, vahendajad kui ka tarbijad. See kooslus peaks töötama välja läbipaistvad mängureeglid ning taotlema vastutuse jagamist gaasi tootjate ja transiitmaade vahel. Kelam toetas ettevalmistusi Kaliningradi erimajandustsooni loomiseks ning käis välja mõtte, et naabuspoliitika raames võiks arutada ideed luua Soome lahes Suursaare ja Tütarsaare piirkonnas katsena Venemaa ja EL ühine viisavaba vabakaubanduspiirkond.

Elmar Brok kommenteeris energiaküsimust järgnevalt: "Me tahame tagada energiaalase julgeoleku kõigi liikmesmaade jaoks. Saksa-Vene leping on tekitanud muret teistes liikmesriikides ja avaldab lootust, et niihästi Poola kui Ukraina saavad olla kindlad, et gaasi ei kasutata poliitilise instrumendina nende vastu".

Euroopa Komisjoni välissuhete peadirektoraadi juhataja Hugues Mingarelli sõnul on Euroopal tekkinud seoses Venemaa käitumisega energia küsimustes suur mure. Euroopa Energiaharta ratifitseerimine Venemaa poolt oleks suur samm edasi. Euroopa Komisjoni esindaja tõstis esile ka NGO-de murettekitavat olukorda Venemaal, eriti Tšetšeenias ning lisas, et EL ja Venemaa suhete tuumaks on ühised väärtused: "Võtame arvesse vene vähemuste küsimust, aga ei saa nõustuda süüdistustega diskrimineerimisest".

Venemaa WTO liikmelisusega seoses tõstatus piraatkaubanduse, esmajoonelise helikandjate ning illegaalsete sigarettide tootmise küsimus ning autoriõiguste kaitsega teravas vastuolus olevad lääne artistide heilloomingut vahendavad internetileheküljed, mida Venemaa pole seni suutnud sulgeda.

Aeg muuta innovaatilisi hoiakuid, mitte ainult juttu

30. jaanuarist kuni 1. veebruarini toimus Lissabonis kõrgetasemeline Microsofti Valitsusjuhtide Foorum (Microsoft Government Leaders Forum). Juhtivaid ettevõtjaid, ametnikke ja poliitikuid rohkem kui 50 erinevast riigist kokku toonud konverentsil vahetati kogemusi ja kõneldi avaliku sektori juhtimise ning hariduse- ja teadmispõhise majandusega seonduvatel teemadel. Samuti vahetati mõtteid infotehnoloogia rollist eelpool nimetatud valdkondade arengus.

"On aeg muuta oma sisemisi hoiakuid, mitte ainult kõne stiili", ütles Eesti Microsofti külalisena konverentsil osalenud Tunne Kelam. "Vaja on reaalselt hoiakute muutust nii innovaatika ja teadusarengu, kui ka selle suletud õhkkonna suhtes, mis ei lase Euroopal toimida ühtse turuna. Viimane on aga ühinenud Euroopa aluseks, mida kiputakse unustama", rääkis Kelam.

Olulise teemana käsitleti foorumil ka väike- ja keskmiste ettevõtete rolli. "Meie seisukoht peab olema, et väike- ja keskmised ettevõtted on ühed peamised innovaatika kandjad, kui neile võimalus

anda. Praegu oleme olukorras, kus nad lähevad tegutsema pigem väljapoole Euroopa Liitu, millest me kõik kaotame", rõhutas Kelam.

Kelami sõnul on Eesti saavutanud suurel määral oma edu tänu kahele innovaatilisele naabrile - Soomele ja Rootsile. Oleme võtnud osa nende mõttetööst. "Täna on aeg rahvuslikule koostööle, et teha erakondade ülene poliitiline otsus saavutamaks kokkulepe Soome eeskujul põhiliste valikute osas innovaatika ja teadusarengu valdkonnas," vihjas Kelam Eesti Arengufondi loomise pidurdumisele.

Euroopa Komisjoni presidendi Jose Manuel Barroso, Microsofti omaniku Bill Gatesi, Soome SITRA presidendi ja endise peaministri Esko Aho ning teiste peaesinejate hulgas astus konverentsil üles ka Euroopa Komisjoni asepresident Siim Kallas.

Euroopa Rahvapartei valmistub Roomas toimuvaks kongressiks

9. jaanuaril toimus Brüsselis Euroopa Rahvapartei poliitilise büroo istung, kus Isamaaliitu esindas juhatuse liige Margus Tsahkna.

Istungi põhiliseks teemaks oli seekord eelseisev Euroopa Rahvapartei kongress, kus valitakse paremerakondade katusorganisatsioonile uus esimees ja juhatuse liige. Samuti arutati büroo istungil EL eelarveraamistiku ja põhiseadusliku leppega seotud küsimusi ning Briti Konservatiivide erakonna saadikute võimalikku lahku löömist ERP-ED saadikurühmast, mis on tooride uue esimehe valimistest alates uuesti teravalt päevakorda tõusnud.

Büroo istungile eelnenud välissekretäride kohtumisel tõstatus ka EL energiapoliitika küsimus ning viimase aja sündmused seoses Venemaa gaasitarneetega.

ERP kongress toimub 30. ja 31. märtsil Roomas. Isamaaliidul on kongressil viis mandaati.

Tunne Kelami büroo juhataja Kadri Kopli
Telefon: +32 228 47 279 Faks: +32 228 49 279
e-mail: kelam-assistant@europarl.eu.int

KONTAKT

"Isamaaliit Euroopa Parlamendis" toimetaja Berit Teeäär
Euroopa Parlamendi ERP-ED fraktsiooni pressiteenistus
Telefon: +32 2 284 1483 Faks: +32 2 284 4910 bteeaar@europarl.eu.int